

Fra Amtets Smaabyer

Esrom

De nye Huse og de gamle minder. Smaa Poeter.

Det er vanskeligt at finde en Betegnelse til Esrom som By betragtet. Den er ikke Landsby, ikke Kjøbstad, ikke Villaby, den er hverken Fugl eller Fisk og dog en Perle blandt Amtets Smaabyer.

Man føler sig så hyggelig tilpas, hver Gang man gjen ser den høje røde Klostermur, Kroudbygningernes pudsigge pukkelryggede Tegltage, Smedjen, Aaen og alle de smaa venlige Huse, der afgiver Boliger for Byens Befolkning af Haandværkere og Amtsstuefunktionærer.

Naturen, der har været overordentlig naadig mod hele det nordlige Sjælland, har sandelig ikke gjort Esrom til Stedbarn, og foruden den herlige Natur - Gribskov og Søen, der herfra præsenterer sig smukkere og mere imponerende end fra noget andet Punkt, - ejer Esrom jo ogsaa sine historiske Minder. De fleste af Fortidens Levninger, ligger rigtignok begravet under Jorden; man har bygget Huse over Klosterets krypt og kun en gang kommer et Glimt af denne Fortid frem for Dagens Lys;

men lidt god Vilje og lidt Fantasi kan udrette Vidundere. En eller anden Husejer vil anbringe en flagstang i sin Have. Han gør et Spadestik i Jorden, Spaden støder mod Sten og der høres en hul Klang. Hvad var det? Maaske en Hvælving, der har skjult Munkenes rige Beholdning af ædel Vin, maaske en Spidsbue, under hvilken de har mumlet fromme Bønner til Guds Moder.

Hvis man kender Skovkassereren eller har Ærinde paa Kontoret, kan man jo nok se et Glimt af den restaurerede Klosterbygningens Indre. Men det vækker ikke Illusionen, det er blot pudsigt at se, hvorledes man i Empiretiden har søgt at modernisere de smaa Rum.

Derimod er der Kælderne og Risten, paa hvilken Sagnet lader Broder Rus martres. Kældernes Spidsbuer er saamænd ærlige nok, og Risten - ja vi tvivler ikke om, at velnærede Munke mangfoldige Gange har drejet Spiddet med den lækre fede Gaas over denne Rist.

Med Sorg noterer vi, at det gamle Arresthus er forsvundet, og at man i dets Sted har opført en moderne Ejendom.

Med det gamle Arresthus er en Stump af Esroms Romantik forsvundet. Hvor ofte har vi ikke lyttet til de spændende Fortællinger om dette Arresthus Befolkning af Røvere og Kjæltringe og hvor tit har vi ikke med Gru kigget ned i de skumle fæle Huller, der i Trediverne fungerede som Fængsler. I vor tid var Arresthuset i privat Eje, og Ejeren havde indrettet det til Maltgjørreri; nu har han som sagt jævnet det med Jorden. Et nyt Hus dækker over de gamle Minder.

En Tegner, har for øvrigt forevigtet Arresthuset i Kroejer Petersens morsomme Fremmedbog, der blandt andre interessante Ting ogsaa omfatter en Mængde store og smaa Poeters haandskrifter. De store Poeter har nøjedes med at skrive deres Navn; de smaa har naturligvis ladet Aaren flyde over.

Vi kan ikke nægte os den Fornøjelse at citere et par af "Digterne".

En af dem skriver:

" Dejlign er Esrom, det siger enhver,
men dejligst i Dag har det været."

Disse Linier er uden Tvivl inspirerede af en Erotisk Oplevelse i den lille By.

Mere betinget i sin Anerkendelse er en ung Skuespillerinde ved det Kgl. Teater.

Hun skriver:

" At Esrom er dejlig,
ved Gud og hver Mand
men skjøndt ubelejlign,
dog ikke jeg kan
la' vær med at raabe: Leve Skjelskør!
Det glemmer jeg aldrig før en Gang jeg dør.

Til Digtets rette Forstaaelse tjener en Oplysning om, at den unge Dame lige før hun kom til Esrom havde tilbragt en behagelig Maaned i det sikkert jævnt kjedelige Skjelskør.

Nogle priser Kroen:

" I Esrom, hvor Munke forðum bad
og ogsaa " gik lidt i enge "
faar man serveret den bedste Mad
og ligger i prægtige Senge."

Kroens Mad karakteriseres af en anden Poet med den træffende Betegnelse " Munkemad ".

En anden Digter priser Værten:

" Skjøndt hver kun nød en Bagatel,
var Petersen alligevel
elskværdig Vært - saa at vi gjerne
forlanger næste Gang Sauterne.

Adskillig er anonyme. Det er saaledes ikke nemt at regne ud, hvem der skjuler sig under den mærkelige Betegnelse " Komma Petersen " eller bag følgende Verselinier:

" Fire Svende kom, og fire Svende gik,
hvem slet ingen at vide fik."

Bogen har også sin Kritiker; han er lovlig stræng, naar han skriver:

" Naar denne Bog igen man lukker,
man af sit fulde Hjærte sukker:
Aa Gud, hvor skulde de ha' Høvl
som har begaaet al det Vrøvl."